

Uw rechten en plichten als 18-jarige

Een 18de verjaardag is vaak een mijlpaal waarop men zelfstandiger en onafhankelijker wordt, maar het is ook het moment van wettelijke meerderjarigheid. En dat brengt een aantal wettelijke rechten en plichten met zich mee, bepaald door de Belgische wetgeving.

Ontdek op de volgende bladzijden uw nieuwe vrijheden en verplichtingen...

Meerderjarigheid, een beetje theorie

Sinds 1 mei 1990 ligt de wettelijke meerderjarigheid in België vast op 18 jaar, waar dat voordien 21 jaar was. Deze wijziging van artikel 488 van het burgerlijk wetboek kwam via de wet van 10 januari 1990 die zegt dat: « *De meerderjarigheid is vastgesteld op de volle leeftijd van achttien jaren; op die leeftijd is men bekwaam tot alle handelingen van het burgerlijk leven* ».

Met andere woorden, op de leeftijd van wettelijke meerderjarigheid wordt een mens juridisch gezien aanzien als burgerlijk bekwaam en aansprakelijk.

Wat houdt dat concreet in? Zodra u 18 kaarsjes hebt uitgeblazen, bent u wettelijk bevoegd een contract te ondertekenen, te stemmen, te werken en zelfs de school te verlaten. En aangezien u niet langer minderjarig bent, zijn uw ouders of wettelijke voogden niet langer aansprakelijk voor uw daden.

De tijd is aangebroken om goed na te denken alvorens te handelen!

De ene meerderjarigheid is de andere niet

Naast de burgerlijke of wettelijke meerderjarigheid, heeft de wet ook een seksuele meerderjarigheid vastgelegd. Men is vanaf zijn 16de verjaardag wettelijk vrij seksuele relaties aan te gaan (mits wederzijdse toestemming!) zonder het risico op juridische vervolging.

De wettelijk vastgelegde leeftijd waarop men in het huwelijk kan treden, is echter 18 jaar.

Stemmen, een daad van burgerzin

België is een democratie waarin iedereen zijn overtuigingen kan uitdrukken via de stembus.

Sinds 1981 hebben alle Belgen van 18 jaar en ouder het recht om te stemmen. Stemmen is in ons land verplicht. Het is dus enerzijds een recht, maar anderzijds ook een plicht. Als u weigert te stemmen, kunt u daarvoor beboet worden. De wet schrijft voor dat een eerste niet-gerechtigd verzuim bestraft wordt met een berisping of een boete tussen de 25 en 50€. In het geval van recidive kan de boete oplopen tot 125€.

Maar naast een overtreding is een verzuim om te gaan stemmen ook een gemiste kans om uw stem te laten horen.

Van de ene verkiezingen naar de andere

Sinds de hervorming van ons land in een federale staat worden op alle machtsniveaus verkiezingen georganiseerd. U moet dus, afhankelijk van het jaar, stemmen voor onze gemeentelijke, provinciale, gewestelijke, communautaire, federale en zelfs Europese vertegenwoordigers.

Ziet u door de bomen het bos niet meer?

Op www.crep.eu zet men u op het goede spoor.

Meerderjarig en burgerlijk aansprakelijk

De burgerlijke aansprakelijkheid is vastgelegd in artikel 1382 van het burgerlijk wetboek, dat zegt: «*Elke daad van de mens, waardoor aan een ander schade wordt veroorzaakt, verplicht degene door wiens schuld de schade is ontstaan, deze te vergoeden*».

Voor alle duidelijkheid: elke meerderjarige wordt als aansprakelijk beschouwd voor de daden die hij stelt en moet de schade die hij bij een derde veroorzaakt vergoeden.

Er moeten drie criteria gerespecteerd worden opdat een persoon aansprakelijk gesteld kan worden :

- Er moet sprake zijn van schade, hetzij lichamelijk, geestelijk of materieel, die bewezen moet worden.
- De schuld van diegene die de schade heeft berokkend, dient eveneens bewezen te worden. Die schuld kan een schending zijn van een wettelijk vastgestelde verplichting of een inbreuk op de algemene zorgvuldigheidsnorm waaraan elke levende persoon die in de samenleving woont, onderhevig is.
- Tot slot dient ook het causale verband aangetoond te worden tussen de geleden schade en de begane schuld.

Zodra de schade en de schuld aangetoond zijn (door het slachtoffer), kan er een schadeloosstelling plaatsvinden. Dit kan in de vorm van herstelling in natura (het herstellen van een voorwerp of situatie in de oorspronkelijke staat) of volledige vergoeding wanneer een herstelling in natura niet meer mogelijk of onmogelijk is (bv. psychische schade).

Meerderjarig en strafrechtelijk aansprakelijk

Strafrechtelijke aansprakelijkheid verschilt van burgerlijke aansprakelijkheid. Terwijl de bedoeling van burgerlijke aansprakelijkheid is schade te herstellen die men heeft berokkend aan anderen, gaat het om strafrechtelijke aansprakelijkheid wanneer er strafrechtelijke bepalingen geschonden worden, zelfs los van enige schade aan anderen.

Bij strafrechtelijke zaken is het de maatschappij die, door bemiddeling van het openbaar ministerie of het parket, rekenschap vraagt aan de dader, terwijl bij burgerlijke zaken het slachtoffer rechtzetting vraagt voor de schade die hem/haar werd berokkend.

Strafrechtelijke aansprakelijkheid werkt volgens de volgende principes:

- Men bestraft enkel gedrag dat wettelijk bepaald is als een inbreuk en dat gekoppeld is aan een wettelijke straf.
- De straf wordt altijd bepaald door een strafrechtelijke bevoegdheid: politierechtbank, correctionele rechtbank, hof van assisen.
- Niemand ontsnapt aan zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid. Een verzekering afsluiten voor strafrechtelijke aansprakelijkheid (wat wel kan – en zelfs sterk aanbevolen is – voor burgerlijke aansprakelijkheid) of die aansprakelijkheid overdragen aan een andere persoon is niet mogelijk.

De eerste fiscale aangifte

In ons land moet iedereen van 18 jaar en ouder een fiscale aangifte doen in zijn eigen naam. Ook al heeft u geen inkomen, toch moet de aangifte teruggezonden worden. Ongeacht of u al dan niet een inkomen heeft, vanaf het ogenblik dat u wettelijk meerderjarig bent, zijn het uw inkomsten die tellen. Het Belgisch fiscaal recht zegt: *de personenbelasting is verschuldigd door elke persoon die zijn domicilie of zetel van fortuin in België heeft gevestigd. Bovendien wordt er ook gestipuleerd: elke belastingplichtige onderworpen aan de personenbelasting is verplicht, in principe, aan de fiscus het inkomen aan te geven dat hij vergaard heeft in de loop van het belastbaar jaar.*

Kortom, iedereen is verplicht, ongeacht zijn/haar leeftijd, zijn/maar inkomen aan te geven, bv. in het kader van een overeenkomst als werkstudent. U bent verplicht een fiscale aangifte te doen via een formulier dat aangevraagd dient te worden bij het fiscaal bestuur van uw woonplaats. In deze fiscale aangifte moeten de 'professionele' inkomsten aangegeven worden, maar ook eventuele ontvangen onderhoudsuitkeringen.

Aangeven = betalen?

Wees gerust: uw inkomen aangeven wil niet automatisch zeggen dat u belastingen zult moeten betalen. Als het totaal van uw aangegeven netto-inkomsten lager is dan het belastingvrije minimum van 6.400€, zal het fiscaal bestuur geen belastingen innen.